

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 filer.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscrisurile nu se
înapoiază.

Grozăvia războiului.

Se știe că ginta latină, „regina ginților“, e așezată între Marea nordică, Oceanul atlantic, Marea mediterană și Marea neagră până deasupra de gurile Dunării la riul Nistru, locuind în țările cu solul cel mai prielnic de pe pământ.

Dintre țările latine, Franța, cu poporul ei cel mai genial din lume, a fost și rămâne cea mai înfloritoare, singura țară din lume, care s'a menținut și se menține în fruntea civilizației omenești. Ei îi rămâne datoria, purtării de grijă a întregii ramificații latine. Ei i-se datorește în parte și încheierea într'un singur stat atât a Italiei cât și a României moderne. Neamul românesc dela răsărit are legătură de sînge cu Latini din vestul Europei, înafară de deznaționalizații Români din Croația, cu Români istrien și cu Retoromanii din țările de jos ale Austriei și cu cei din cantonul Graubünden din Helveția, formînd astfel o catenă de continuitate cu popoarele mari din leagănul Latinilor. Români cei azvîrliți de soartă în diferitele țări ale Răsăritului, deosebit dela venirea regelui Carol în fruntea României, se străduesc, se zvîrcolesc a fi și ei la locul lor, încălzîți de... virtus romana rediviva. Latini, în frunte cu Francezii, sînt cei mai vechi cerștini cari au adus jertfe neasămuite pentru netezirea di-

ferențelor dintre popoare Români au dat creștere Teutonilor, cari de sălbatici ce erau, își omorau și mînceau părinții; iar Francezii au adus jertfe neasămuite atât sub stăpînirea credințelor religioase, pe vremea cruciadelor, cât și în epoca dominațiunii naționalismului, născocit tot de dinșii, naționalism bazat pe limbă, care s'a desprins din marea revoluție franceză; ei au dat lumii pe cei mai de seamă povățuitori și muncitori în ogorul civilizației omenești. Ear acum cei mai îndepărtați ai lor frați de rasă, Români din Balcani, dau dovadă de o vitejie fără seamăn, luptîndu-se cei din Bulgaria și cu cei din Valea Timocului împotriva celor din Macedonia, sfînd fiecare neclintit sub steagul stăpînului de alt neam, de altă lege. Ear dacă cei din România liberă vor intra și ei în foc, e temere că colosul dela nord va comanda împotriva Românilor pe frații lor de peste Prut.

În vremea de pace nu putem tăgădui că „singele nu se preface în apă“. Din Macedonia frumoasă, nu numai Bulgarilor, ci și nouă Românilor Austro-Ungari ne-au venit mulți deșteptători, avem și din Basarabia în momentele de față pe Mesia-Stroescu, dar în vreme de război e cumplită priveliștea de a vedea sfîșiindu-se între sine atîția Români împrăstiați în atîtea țări. Eată de ce noi Români de pretutîndeni n'avem decît să ne așteptăm mîntuirea dela ziua de mîine, cînd locul sa-biei îl va lua înțelepciunea biruitoare, cînd

va ajunge atît omul cît și oricare popor să poată viețui în pace, prinurmare liber de a vorbi și simți cum îi place, cînd urmașii noștri se vor mira de oroarea războaielor de ieri și de astăzi, cum ne mirăm și noi de alte ciudățeni ale trecutului, cînd se va sălășlui pacea și bunăvoirea pe pământ.

Războiul din Balcani, ciocnirea dintre cruce și semilună, e semnul că n'am ajuns încă vremea cînd oamenii să-și poată subjugă voința, lăsîndu-se capacitați unii de alții. Singele curge șiroae. În universitatea din Tarigrad, înlocul propovăduirii adevărului și al înțelepciunii omenești dela catedră, răsună jalnic gemetele răniților. Școala s'a prefăcut în spital. Și cum războiul în ziua de azi, cu tehnica lui atît de dezvoltată, nu-l poartă pe umeri numai soldatul, ci și toți contribuabilii din țările beligerante, învinse ori învingătoare, nu-i mirare, dacă atît de mult se frămîntă lumea chemată (diplomații), cît și cea nechemată (publicul), să opriască cu un ceas mai înainte vărsarea singelui și istovirea puterilor omenești. Și asta e un semn al humanismului, dar... nu e de ajuns. Așteptăm dela ziua de mîine ca cultura și adevărata civilizație să ajungă a înlătura dince-ince tot mai mult, pînăce va dispărea ex natura, *pricina* războaielor. Și nădăjduim că n'au mîncat lupii vremea, cînd energia și cheltuiala războiului se va întrebuița pentru a promova și întări nu omorîrea, ci — iubirea de oameni.

FOILETON.

Simtioana.

Ciudat lucru s'a făcut în curtea lui Toader Burzu. Avea șapte bouleni, durduli, frumoși, de-ți rîdeau ochii cînd privai la dinșii. Nicî nu s'au mai pomenit boi ca aceștia, în acel sat ascuns la cotitura unui deal. Ear într'o bună dimineață, înainte de crepatul zilei, în broboda surie a nopții, cînd abia își străbate lumina ochiului lucrurile dinainte, cînd chiar nici badea Toader nu-și deslușește rosturile din ogradă, măcar că bine le știe locul, frumoșii bouleni dispărură din grajd.

Un somn adînc îl stăpînise pe badea Toader, și cine știe ce visuri grele îl țînură pe lumea cealaltă! Pe dînsul îl trezia doar și mugetul cel mai slab al boulenilor, și, deși bătrîn cum era, îndată era în picioare. Nicî nu i-a crescut ca pe vite, ci cum des îi zicea baba Fira a batjocoră și a necaz, ca pe niște prunci dezmerdați. Multă ocară a înghițit baba Fira de pe urma boulenilor, căci moș Toader îi grija ca pe ochii din cap. Baba, bătrînă cum era, uita cam des de bouleni și apoi sfada era gata.

Nicî nu se trezi moș Toader în dimineața aceia ca altdată: pe încetul, pînă își întindea oasele încovoiate de bătrînețe, pînă își aprindea luleaua; ci a sărit din culcuș ca mușcat de șarpe. Bietul motan, încolăcit lîngă cuptor, se trezi speriat, zburîndu-se a frică goală de zgomotul ce-l pricinuia bătrînul. Dar și baba Fira era nedumerită și-l întrebă, cam pe răstite:

— Ce ți-a dat de cap, mă?

— Caută-ți de treabă, muere!

Alungat ca de o vedenie urîtă, își îndreptă pașii greoi spre ușă. O deschise cu putere, parecă voia s'o smulgă din țîșinele ruginite. Ajuns în curte, își ațîni ochii mărunți, căprui, la ușa grajdului, ce stetea deschisă ca o gură de dihanie, gata să-l înghiță. Din lăuntru grajdului străbătea o beznă de întunec. Bietul Toader, zădarnic își opinti ochii mărunți, zădarnic își făcea pod ochilor, cu mîinile aspre, pentru a străbate mai bine în lăuntru, căci văzuse numai locurile părăsite ale boulenilor. Intunerecul acela se mișca parecă, venia spre dînsul, să-l cuprîndă cu putere, să-l strîngă. Alungat de un gînd grozav, cutreeră toată ograda dealungul și dealatul, chemînd boulenii cu glas speriat, plîngător. Deslușia vedenii ciudate... Picioarele par'că i-se tăiaseră dela genunchi, abia se trase pînă la ușa grajdului. Căzu mototol pe o laviță. Fiori reci ca de gheață, îi săgeta corpul de îi tremura cămașa groasă pe umerii aduși. Ca un fulger îi străbătea gîndul îngrozitor: au perit boulenii. Uluit de groază, singele i-se zvîrcolia repede-repede, gata să-i zdrobiască vinele groase ale gîtului uscățiv...

Lumina zilei împrăștia de-abinele vîlul negru al nopții. Și cum se făcea lumină, se învedera parecă și gîndul lui moș Toader. „Unde-s, unde se fie pierit?“ se întreba de ne nenumărate ori Toader. I-a lăsat doar ca și pîn'acum peste noapte, legați de iesle, cu ușa nezăvorită. Așa i-a lăsat întotdeauna. Bietul badea Toader, se zbuciuma, se zvîrcolia ca frunza ajunsă pe valurile unei ape nesfîrșite. Zădarnic căuta să-și dea seamă de faptul acesta. Căcînt gîndia mai mult, cuatît mai mult i-se încălcau gîndurile. Voia să se scoale

de pe laviță, se fugă, se strige, dar îi secau puterile și-l pironiau loculul...

Baba Fira își vedea de lucru prin casă. Era nevastă harnică și nu-și părăsi chilia pînă n'o aducea în rînd. Da, lucra bătrîna, însă de se întîmpla vreodată să uite de bouleni, pelîngă toate acestea urît o mai sfădea badea Toader. Și crîta necontenit: ba că nu-s adăpați bine, ba că e prea scurt legat ștreangul de iesle, ba că paiele nu sînt potrivit împrăștiate. Dela o vreme o apucase o ciudă pe bouleni. Cu sufletul ei de femeie, doria să se vadă odată curățită de gloabele acestea. N'ar fi amintit însă moșului nici pentru lumea toată. Era o slăbiciune aceasta a lui Toader și pace.

Astfel de gînduri o pășteau și acum pe baba Fira, cînd a ieșit prin casă, să-și vadă de lucru. Dece cu ochii în stînga și în dreapta, ca întotdeauna. Lîngă ușa tindei, dinafară văzu în cot o legătură mototolită. Ridică legătura să-i găsiască un loc mai potrivit. Uitîndu-se mai cu deamănuntul la hainele cocoloșite din legătură, mirare o cuprinse: hainele nu erau ale ei. Erau haine femeiești, străine. Își opinti mîntea să găsiască rostul hainelor străine. Nu erau ale ei și pace. Strigă pe badea Toader să-i istorisiască lucrul acesta neînteleș. Bătrînul nu se răspunse. Era, bietul de el, tot pe laviță, cu gîndul la pierderea groaznică. Văzînd că moșul nu se ivește, ieși și dînsa în curte. Moșul zărîndu-o, se cutremură. Dînsa își reaminti din nou și mai viu întreaga pierdere. Cu glas tremurător, înduișat, voind să-și ascundă întreg potopul de gînduri grele, zise:

— Bătuți sîntem de Dumnezeu... truda noastră s'a făcut nimica... nu-s boulenii... au perit.

Congresul comercianților români.

(Raport special).

În urma discuțiilor purtate prin ziarele noastre asupra organizării comercianților noștri, — aceștia au convocat la Sibiu un congres, care s'a ținut la 14 Octombrie st. n. a. c.

La invitarea lansată de Comisia de organizare a comercianților au răspuns la 60 de comercianți români de prin diferite sate și centre românești. Aceștia s'au grăbit a lua parte la adunare în persoană. Ear peste 100 de comercianți s'au declarat de acord cu planul de organizare publicat din partea Comisiei.

Adunarea s'a deschis luni în 14 Octombrie n. 1912, la orele 11 și jumătate, în sala Muzeului Asociațiunii, prin inițiatorul acestei mișcări, d-nul *Aurel Popescu*, comerciant în Sibiu.

În afară de comercianți am observat încă o seamă de bărbați frunzași de-ai noștri, cari, în urma interesului cc-l poartă pentru toate mișcările neamului nostru, au ținut cu cale să ia parte și la această adunare. Între aceștia erau domnii: *Demetriu Comșa*, prof., *N. Petra-Petrescu*, dir. de bancă, *Victor Tordășianu*, *Const. Popp*, *V. C. Osvadă*, profesorul *Precup* (Blaj), *Dr. Lengeru* (Brașov) ca reprezentant al Societății comercianților levantini din Brașov, *Gh. Jianu* (Oravița), ca reprezentant plenipotențiat al comercianților români din Oravița și jur etc. etc. Mai erau reprezentanții ziarelor: „Gazeta Transilvaniei”, „Drapelul”, „Rev. Economică”, „Focea Poporului”, „Progresul”, „Olteanul”, ear din România „Adevărul” și „Universul”.

D-nul Popescu, ca președinte al Comisiei, ales anul trecut la Blaj, prin cuvinte potrivite salută pe cei prezenți, dintre cari unul au venit din mari depărtări. Apoi din nou scoate la iveală importanța organizării comercianților, pentru care scop e convocată această adunare, pe care o declară deschisă.

Dup'aceia se trece la constituirea biroului. D-nul Tordășianu face propunerea, ca de președinte să fie ales tot d-nul Aurel Popescu, ear de secretar d-nul Ioan Banciu, (care și până acum a purtat agendele de secretar), ceiace se primește.

Punctul al treilea este citirea raportului comisiei de organizare. Se face propunere din partea d-nului Tordășianu ca acest raport, care s'a publicat în toate ziarele noastre de frunte, să se considere de citit, și să se ia ca bază la dezbaterile congresului. Propunerea se primește.

Urmează apoi conferința d-nului *Victor Onițiu*, despre: Dezvoltarea comerțului din timpurile cele mai vechi până în zilele noastre. D-nul

Onițiu vorbește cu însuflețire mai bine de o oră, arătând marea însemnătate a comerțului la toate popoarele, atit în vechime cât și în zilele noastre. Vorbitorul e ascultat cu deosebită atenție din partea celor de față, ear la urmă d-nul profesor Comșa propune, ca conferința d-nului Onițiu să se tipărească într'o broșură. D-nul Tordășianu e de părere, că această conferință ar fi bine să fie primită și tipărită în Biblioteca populară a Asociației. Propunerea din urmă se primește cu acclamațiune.

Interesul, cu care a fost ascultat d-nul Onițiu și discuția, ce s'a ținut în jurul conferinței d-sale, ne-a dovedit că publicul român într'adevăr simte lipsa scrierilor despre comerț și industrie. Dar să sperăm, că și aici slătem pe calea unui început bun.

În legătură cu conferința d-nului Onițiu mai vorbesc domnii *V. Tordășianu* și reprezentantul Oravițenilor *Gh. Jianu*, apoi *G. Dobrin*, cari ne dau prețioase amănunte din părțile Banatului și Făgărașului.

Punctul al cincilea a fost conferința dlui *Nicolae Bratu*, despre: Însemnătatea organizării comercianților la noi. Fiind timpul înaintat (era la 1 ceas), vorbitorul se mărginește a face numai un resumat al celor doria să spună, ear la urmă prezintă următoarele propuneri:

1. Congresul hotărăște, să se facă pașii delipsă pentru înființarea unei *Reuniuni* a tuturor comercianților români din țara noastră. Sediul Reuniunii să fie Sibiu. Pregătirile necesare să se încredințeze unei comisii de 9 membri.

2. În legătură cu înființarea Reuniunii comercianților români, adunarea se declară în principiu pentru înființarea unui *birou special* al Reuniunii, care va avea să stea la dispoziția membrilor, mijlocind comenzi de marfuri mai ieftine, precum și dela cele mai renumite firme, să dea membrilor totfelul de informații în cazuri de procese comerciale, de dare sau altele de felul acesta.

3. Adunarea se declară în principiu și pentru înființarea unei *Centrale*, care însăși să aprovizioneze la vreme direct pe comercianții români cu marfuri. Dar fiind chestia aceasta împreună cu mari greutăți, deocamdată rămânem pelingă alcătuirea biroului special pentru mijlocirea de comenzi etc. Acest birou va avea dealtcum chemarea să pregătească terenul pentru înființarea Centralei, a cărei fel de activitate — așa cum e schițată în raportul comisiei de organizare — o aflăm de potrivită împrejurărilor noastre.

4. Comisia aleasă se împuternicește a se pune în legătură directă și cu reuniunile române

de meseriași existente, cu scop de a căuta și preciza legăturile, ce nu mai încap îndoială, că trebuie să existe între aceste două feluri de organizații, a căror interese snt în multe privințe aceleași.

La propunerea dlui Tordășianu se alege o comisie de cinci membri, în persoanele dlor *Gh. Jianu*, *N. Bratu*, *N. Grecu*, *I. Cutean* și *N. Săbău*, care în ședința de după amiază să raporteze asupra propunerilor făcute.

Cu acestea s'a închis prima ședință a congresului la ceasurile 1 și jumătate, rămânind ca a doua ședință să se continue la 3 ore.

După masă, — pe care mulți participanți la adunare au luat-o în restaurantul Brote, — ne-am întrunit din nou în o altă sală a Muzeului.

În sala de lectură comercianții noștri încă înainte de ceasurile 3 încep a discuta diferite afaceri comerciale, se fac cunoștințe mai deaproape, își dau unul la altuia părerea asupra unor lucruri ce privesc comerțul și meseriile la Români etc. etc.

Astfel fiind, ședința oficială se deschide numai mai târziu, când dl *Nic. Grecu*, negustor și fabricant de piele, ca raportor al Comisiei de cinci, face cunoscut, că comisia aleasă aprobă întru toate propunerile prezente, cu adausul, ca adunările înființatei Reuniunii să fie ambulante, adecă să se țină totdeauna într'alt loc.

Se alege apoi comisia de 10 membri, care va avea să lucreze amănunțele delipsă, căutând și modalitățile potrivite pentru aprobarea statelor, ear la urmă să se convoace la Sibiu o adunare generală constituantă, care să hotărăască și începea activitățile reuniunii. Membrii acestei comisii snt domnii: *Aurel Popescu*, *Teodor Popescu*, *Victor Onițiu*, *Victor Tordășianu*, *Const. Popp*, *Nic. Bratu*, *Ioan Banciu*, *Nicolae Grecu*, *Aurel Cinte*.

Cu acestea fiind desbătut întreg programul congresului, d-nul președinte Popescu, mulțumeste celor de față pentru participare, declarând închis primul congres al comercianților români din Ungaria, care, ce e drept, s'a ținut în margini modeste, dar nimenea nu trebuie să uite, că e vorba de lucruri începătoare, puse la cale de oameni de afaceri, cari tare cu greu se pornesc la drum, ci mai bine trimit aderențe în scris sau chiar și o taxă oarecare de membru.

Asta însă n'are să ne îndoiască în convingerea noastră, că deși sntem la început, totuși ne aflăm pe căi bune. E delipsă numai puțină agitație pentru această cauză în sinul comercianților, ear atunci în cel mai scurt timp organizația plănuită va fi de mare folos pentru fiecare comerciant român, precum și pentru neamul nostru întreg. (F. Pop.)

Biata Fira credea că aiurează. Nicî nu-și dete seamă de e cu puțință acest lucru, ci un gând îi înprăștia fiori reci prin corpul ei adunat de bătrînețe: pofta ei nebună, neomenoasă, cu boulenii. Se simția netrebnică, greu vinovată, ca după o faptă rea, legătura cu haine îi căzu din mîna cea fără vlagă. Vedea în faptul acesta pe-deapsa lui Dumnezeu. Nu dînsa a dorit să se vadă scăpată de bouleni? ...

Soarele clipia din geană, deschizîndu-o tot mai tare. Își trimitea razele înviorătoare, ca o revărsare de aur mărunț, înviorînd vietățile pămîntului, dela micul firicel de erabă, până la om. Satul era demult în picioare, alergînd după treburile zilnice. Numai pentru badea Toader și baba Fira, parecă numai răsărise începutul unei zile. În sufletul lor era beznă, nu-și mai înviorau inimile la frumosul început al zilei. Erau ca trecuți pe altă lume. N'auziau gălăgia bietelor hoare flămînde, cari îi zoriau să le dea de mîncare, nici pe Moacă nu-l luară în seamă, deși în gură mare vestește pași străini.

Pe porțița întredeschisă se strecoară o femeie, cu privire ursură. Cu ochii pironiți la hainele pe cari le aduse baba Fira din tindă, zicea într'un ton certăreț:

— La bun loc îmi așezași straietele... puține sînt și cam petecite, dar ce, ale mele sînt, ale unei femei sărace, n'am să întind la mătăsuri.

Bătrîni o observaseră abea cînd îi agrăia. Baba Fira, cutremurîndu-se, o întrebă:

— Cum, ale tale sînt Simțioană?

— Ale mele, doar n'or fi ale vecinului. Eu le-am pus colea în tindă, azidimineață, cînd vă scoteam boulenii la pășune. Privind apoi spre

badea Toader, îi zise ironic: „Ei, nu așa se cresc vitele. Gazda știu că să îngrașă de somn, dar la bietele vite le cam resar coastele. Și apoi ce bine mai dormia!... Vă puteam duce cu casă cu tot.

Moș Toader, care până aci stetea tot într'o toropeală de amortire, tresări la cuvintele Simțioanei. Simția cum o căldură îi aprindea obrăjii ofiliți și ochii îi schinteiau de bucurie. Sări brusc înaintea ei și parecă a biruit ceva nespuse de primejdios din lăuntru lui, oftă din greu, zicînd:

— Negîndiți mai ești... dar unde-s, unde i-ai lăsat.

— Grija mea, la bun loc! Știam că o să dărîm grajdul să găsești boulenii... am alergat să-ți spun că-s teferi, că nu le lipsește nimica. Și rîzînd batjocoritor, se îndreptă spre uliță.

Simțioana era o față îmbătrînită, ajunsă la etatea de peste patruzeci de ani. Se pomeni orfană, crescută azi la unul, mîine la altul, din milă. Cum în anii copilăriei puțină ispravă făcea, o trimiteau mai mult cu vitele, să le poarte grija, să nu treacă în locuri oprite. Timpul trecea repede și Simțioana se îndeletnicia tot mai bine cu îngrijirea vitelor. Dela o vreme orce alt lucru îi era străin și i-se dusesse vestea de o știa întreg satul cît de bine se pricepe ea la vite. Unde ajungea dînsa, vitelor le mergea bine, creșteau vîzînd cu ochii. Gazdele abia o apucau să le facă slujbă, căci cum ziceau: avea mîna norocoasă, deși Simțioana era ciudată în felul ei. Cînd se băga la cineva în slujbă, nu mai era gazda stăpîn peste vite, ci singură dînsa. Nu lăsa să se amestece nimeni în treaba ei și la alt lucru nu o puteai prinde. A ei era grija vitelor și nimic mai departe. De simbrie nu întreba; se mulțumia cu

puțin. Dar numai la oameni cu stare se ducea. Ear felul cum intra în serviciu, era șod detot. Nu întreba multe, ci unde știa vite mai multe, hodorosetrosc, venia des de dimineață, le scotea din grajd și le ducea la cîmp. Cu aceasta se privia de slujnică. Dar toate i-se iertau, căci Simțioana știa unde e pășunea mai grasă, știa izvorul cu apa cea mai lîpede, cunoștea arborii cei mai umbroși. Vorbia cu vitele ca cu niște ființe omenești, le dezmiarda, le suridea, ear cînd vreun boulean mai vioi nu ținea seamă de poruncile ei, îi pedepsia, ca apoi nu peste mult, să-l milogiască ca pe un copil.

Sătenii n'o țineau în toate apele. Avea însă „mîna norocoasă” și pace. Nicî cu cei din casă nu prea prindea vorbă, ear pe uliță înconjura oamenii.

Așa era acum Simțioana. Sînt însă niște oameni în sat, cari o cunoșteau înainte cu douăzeci, douăzecișicinci de ani. Ear aceștia alte lucruri știu povesti. Căci nu era nici Simțioana tot de patruzeci de ani. Ce mai fată a fost Simțioana odată! Des de dimineață, cînd ieșia cu vitele la cîmp, cu roua de pe florii își spăla obrăjii. Și era și fața ei ca o floarea, fragedă, moale. Soarele îi usca fața cu razele sale molatice și îi înviora cu purpurul de dimineață obrăjii rotunzi. Ear ochii, nici ochii nu-l erau ca acum, ci schinteiau ca niște stelute, ascunse sub niște gene de nour. Vîntul se zburda prin valurile ei de păr și-l așeza în formă de cunună. Cînd venia dela cîmp, venia sprintenă ca a căprioară și oamenii se uitau cu ochii plini de zîmbet după dînsă. Și, povestiau unii: Cică era în sat și un flăcău, ca stejarul, cu ochii nagri și plini de vioiciunea tinereții și mu-

Războiul.

Știrile ultime, sosite de pe cîmpul de război, vestesc că Turcii sînt bătuiți din toate părțile. Sîrbii au ocupat orașul Uscub, (Scoplia de odinioară a țarului Dușan), Bulgarii le-au tăiat calea spre Constantinopol, iar Muntenegrii sînt pe cale a pune mîna pe Scutari. Turcii fiind scoși aproape din întreaga Macedonia și Albania, printre reprezentanții marilor puteri se discută acum ideea înființării a două state nouă balcanice: Albania și Macedonia, cu guverne și principii proprii. Ideea menținerii statului quo e printr-un complex primejdios.

În vederea întorsăturilor ce pot surveni în fiecare moment în peninsula balcanică, Regele Carol al României a căutat să dea țării sale un guvern nou, cu baze sigure și trainice în jos.

Acest guvern de coaliție s'a format sub președinția d-lui *T. Maiorescu* din următoarele persoane:

T. Maiorescu, președinte al consiliului de miniștri și ministru de externe.

Tache Ionescu, ministru de interne.

Nicu Filipescu, ministru de domenii.

Alexandru Marghiloman, ministru de finanțe.

Al. Bădărău, ministru de lucrări publice.

C. Disescu, ministru de instrucție.

Mișu Cantacuzino, ministru de justiție.

N. Xenopol, ministru de industrie.

Ministru de război generalul, Hârșeu desemnat din partea Regelui Carol.

În presa mare se vestește că statul român va continua și sub noul guvern să-și păstreze neutralitatea față de războiul din Balcani, fără a da însă un comunicat hotărît în acest înțeles. Cei care înseamnă, că neutralitatea o păstrează România numai pînă își vede nepericlită interesele și pînă o păstrează și celelalte puteri mari europene.

Despre ținuta corectă a României (este de altcum mult lăudată de întreaga presă mare europeană, sînt interesante informațiile ziarului „Figaro” scrie:

„Rezerva așa de prudentă, în care s'a menținut pînă acuma România, apare surprinzătoare în cercurile politice. Bărbați de stat români au declarat întotdeauna, că vor mobiliza armata, ca să nu fie surprinși de evenimentele. Dar sîntem deja în ajutorul marelui război, care poate să deschidă armatei regelui Ferdinand drumul spre Constantinopol, și România tot nu s'a mișcat. Mai mult, ea nu dă nici cel mai mic semn, că ar fi gata să se miște.

Cum să se explice această atitudine, care e în contrezicere cu ceea ce se auzia? Se poate explica în două feluri: Sau România s'a înțeles în

ștețile ca făcute cu peana. Multe fete îl îndrăgira, lui Nuțu însă, căci așa îi era numele, numai Simtioana îi era dragă. La pașune s'au cunoscut și acolo au legat dragostea lor curată. Sau iubit doi ani de zile. Dar altcum era rostit să fie. Oamenii, cărora le plăcea și atunci să strice lucrurile altora, au stricat și dragostea aceasta. Și cum se schimbă toate pe rotogolul globului nostru așa s'a schimbat și inima lui Nuțu. În sat erau și alte fete, mai cu prinsoare, ear părinții lui Nuțu, nici să auză un voiaș de Simtioana cea săracă. Și azi o vorbă, mine alta, pîn'ce Nuțu se însură cu o altă fată bogată.

Biata Simtioana, mult s'a mai cătrănit, multe lacrimi a vărsat. Cine poartă însă grijă de lacrimile unei fete sărace. De atunci a urit Simtioana lumea și pe oamenii. Și cum numai boulenii erau mărturia dragostei ei curate și a lacrimilor vărsate pe urma visurilor ei nimicite, se înprietini cu aceste blinde animale și toată viața le purta de grijă... Așa povestiau oamenii. Nu știu de-î adevărat. Anii au trecut și Simtioana e azi zbîrcită, ursuză. Ear povestea aceasta arareori se mai amintește. Demultorii însă, cînd scilpesc mi și mi de stele pe cer, cînd liniștea se coboară peste satul micuț, cînd luna își arată fața ei tristă și rece, înbrobodind căsuțele cu argintul ei verzu, Simtioana se furișează la izvorul din apropierea satului. Își îngroapă fața brăzdată în mîinile ei aspre, ear de undeva, de departe se strecoară o doină plîngătoare, cunoscută de demult, contopindu-se cu bocetele ei dure-roase...

L. Roșculeț.

secret cu Bulgaria, care i-a promis formal o mărire de teritoriu, în caz cînd va pune ea însăși mîna pe Macedonia sau pe Tracia, sau apoi regele Carol, în urma sfaturilor dela Viena, și mai cu seamă dela Berlin, așteaptă liniștit, ca să intervină după ce beligeranții vor fi istoviți după câteva săptămîni de lupte crîncene, — și odată batalioanele lor zecimate, munțiile lor cheltuite: România, ale cărei forțe vor fi intacte, va dicta cu ușurință condițiile ei. La Viena se crede mai degrabă în această ultimă ipoteză. Prima totuși nu pare nici ea deloc neadevărată, și se va produce în puțin timp o lovitură de teatru, care nu va trebui să mire pe nimeni peste măsură.

Țările din Balcani.

Serbia are o întindere de 48303 Km. □ cu 2,853.658 locuitori, în vreme de război: 170.000 ostași și 420 de tunuri.

Bulgaria are 96.345 Km. □ cu 4,329.108 locuitori, în vreme de război: 190.452 ostași, 1080 tunuri, 5 corăbii de război cu 1134 marinari.

Muntenegru are 9080 Km. □ (mai mică decît comitatul nostru Caraș-Severin) cu 250.000 locuitori, 37.200 ostași și 148 de tunuri.

Grecia are 64.657 Km. □ cu 2,666.000 în vreme de război: 82.125 de ostași și 170 de tunuri, 57 vapoare de război: cu 4.941 de marinari.

Turcia (europeană) are 169.300 Km. □ cu 6,130.200 locuitori, în vreme de război: 920.000 ostași, 80 corăbii de război cu 675 tunuri și 14.369 marinari.

Țările învecinate cu Balcanul.

Monarhia Austro-Ungară are o întindere de 676,062 Km. □ cu 51 milioane locuitori, în vreme de bătae: 2,330.000 soldați cu 1912 tunuri, 180 vapoare de război cu 256 tunuri și 15.853 marinari.

România are 131.353 Km. □ cu 7 milioane de locuitori în vreme de război: 300.000 ostași cu 644 tunuri, 31 corăbii de război cu 101 de tunuri și 2,412 marinari.

Rusia are 22,296.727 Km. □ cu 162,500.000 locuitori, în vreme de război 2,510.000 ostași cu 4951 de tunuri, 411 vapoare de război cu 2.668 tunuri și 42.479 marinari.

ECONOMIE.

Recolta anului.

Buletinul oficial din Budapesta arată la 26 Octombrie c. o recoltă cu mult mai slabă, survenită în urmă timpului abnormal:

Grâu	46:13	milioane	quintale	(măji	metrice)
Săcară	13:46	"	"	"	"
Orz	15:27	"	"	"	"
Ovăș	11:25	"	"	"	"
Porumb	46:65	"	"	"	"
Cartofi	50:44	"	"	"	"

Deci, recolta grîului din ăstan e cu jumătate de milion, ear a cucururului cu un milion și trei sferturi, mai slabă decît în anul trecut.

FELURIMI.

Vitejia unui locotenent turc. Din Cetinje se anunță: Din partea Turcilor e de admirat curajul extraordinar. La spitalul din Rjeka am văzut un ofițer turc tăiat în bucăți cu sabia. Avea fruntea despicată, gîtul tăiat, pieptul și brațele deasemenea tăiate în mai multe părți. Era un bărbat tînăr. Comandant al unui avanpost la Taraboș, el înaintase călare în fața dușmanului printre gloanțele muntenegrenilor apoi ca în vechile timpuri, chemă la luptă pe cel mai voinic dintre șefii dușmanului ca să se măsoare cu dînsul.

Era seara, sub lumina lunii. Un bătrîn ofițer muntenegrean, un veteran, primi sfidarea. Cei doi oameni începură să lupte după regula duelului. Muntenegreanul a fost atins la umăr, dar Turcul fu lovit îngrozitor. El resistă multă

vreme, cu fața acoperită de sînge, și aproape orbit, mînuia cu furie lungă lui sabie. Însfîrși căzu. Dușmanul se aplecă atunci asupra rănitului, îi spălă rănile și chemă ajutor. Rănitul a fost apoi trimis la Rjeka, unde e îngrijit și acuma.

El știe că va muri și glumește totuși. Ear a auzit tunul la Tabaroș. De-ar da Dumnezeu, spuse el, ca focul să cruțe pe bătrînul Muntenegrean. E un om brav. Merită să fie omorît într'un duel.

CRONICA.

Din prilejul sfințirii internatului din Brașov, directorul internatului, prof. *I. Petrovici* a rostit un discurs ocazional întru preamărirea binefăcătorilor acestui internat ear la masa servită în internat protoereul *Dr. Saftu* a închinat în sănătatea distinsului director, care împreună cu inspectorii internatului prof. *Dr. I. Baci* și *S. Opreanu* au primit sarcina conducerii acestei însemnate instituții românești.

† *Dr. Iosif Gal* a încetat din viață Joi noaptea, la 31 Octombrie n. ear azi Sîmbătă defunctul va fi transportat la Cluj unde, după prohod, va fi așezat în cripta familiară. La catafalca s'au prezentat, petrecînd în capitală, Excelența Sa Mitropolitul *Ioan Meșianu* și P. S. episcopii *Ioan Pap* și *Dr. Miron Cristea*. Fie-î țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

D-soara *Margareta Coca* (Sasca-montană) și d-nul adv. *Dr. Augustin Bardosy* (Sibii) fidanțați. Anunțurile de logodnă le-a răscumpărat cu 20 cor. în favorul fondului ziaristelor. Multe felicitări!

Marele filantrop *V. Stroescu* a dăruit încă 14000 cor. universitarilor români din Budapesta și Cluj, pedagogilor rom. din Sibii, Arad, Blaj și Caransebeș și elevilor de liceu din Brașov, Beiuș, Brad și Năsăud, ear în timpul petrecerii sale în Sibii a mai distribuit „Asociațiunii” și particularilor 11.000 de coroane.

† *Elena Hoffmann din Băcășdia*, sora marelui comerciant *Hermann Sparger* din Oravița, a fost Mercuri înmormîntată cu mare asistență aici în Oravița. Odihniască în pace!

† Inginerul *Henric Berg* a încetat din viață în Oravița.

Duminecă în 17 Noembrie c. Adunarea generală a Societății Fondului de teatru rom. la Brașov și jubileul Pedagogului ort. român. la Arad.

În satul Broșteni a fost împușcat bravul țaran *Petru Boloia*, care a rămas mort pe loc. Ucigașul e prins și arestat.

Noul avocat *Dr. Augustin Rațiu*, bine cunoscut și în părțile noastre, ne anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în Turda. Sincere felicitări!

Duminecă seara a ars casa și edificiile economice ale primarului *Iuliu Cotirlă*, ear în noaptea următoare a ars nutrețului ajutorului de primar *Gheorghe Cucu* din Oravița-română.

Acum decurînd s'au consfătuit la Arad frunțașii neamului, sub președinția d-nului *Emanuil Ungureanu*, asupra „Reuniunii de ajutorare a ziaristilor români din Ungaria”, care are înalta menire de a înlezni tinerilor noștri cu talent a se dedica și acestei cariere însemnate, pentru a avea azi-mîne și ziaristi cu diplome speciale. Noul comitet al acestei Reuniuni s'a constituit astfel: Președinte d. adv. *E. Ungureanu*. vicepreședinte: *Sava Raicu* (Arad), secretar *I. Montani* publicist, ear membri în comitet: dd. *V. Goldis*, *Dr. Aurel Vlad*, *Dr. N. Vecerde* și *Dr. Valer Braniște*.

Un ziar din București a adus știrea, că marele principe rusesc *Nicolaevici*, care vine la București pentru a preda, în fruntea unei delegațiuni, bastonul de mareșal rusesc, *Maiestății Sale Regelui Carol*, are încă și o altă misiune, anume: inițierea pertractărilor pentru căsătoria principelui Carol al României cu principesa *Olga* fiica cea mai mare a țarului rusesc.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.

Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Apoteca la „Sf. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Cancelarie de agentură

concesionată de autorități,
pentru comisiuni, informații și
deslușiri.

În interesul publicului din Biserica-albă și împrejurime am aflat de bine a deschide o cancelarie în care se vor da deslușiri și informații precise în toate ramurile comerciale, industriale și administrative, de care On. public are indispenzabilă lipsă în lupta pentru existență mai cu seama în cauze comunale administrative, de dare, procentuații, transgresiuni, militare, orfanale, matriculare, exoperarea împrumuturilor de bani, cumpărare și vânzare de realități și altele. Spre orientare amintesc că am legătură cu autoritățile cercuale, comitatense și ministeriale, așa că orice afacere prin intervenirea mea poate fi grabnic și favorabil rezolvită.

Cancelaria mea de informații se află în casa unde este ospătăria „Vaporul alb” peste drum de parcul orașului.

Theofil Popovici

notar în pens.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mini orceful de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Aviz.

Curs gratuit

de cusut, de broderie
de ajutat și ștopuit

se va deschide

în Oravița, în casa colțului
piaței (Petrovici)

Începînd din 15 Octombrie c. n., folosindu-se
mașinile originale ale societății

TH. SINGER & CO.

Aviz.

In salonul de modă

Hermina Löbl

în strada principală din Oravița-mont.

mare asortiment de cele mai moderne pâlării de eamnă, aduse direct din Viena.

Tot aci și toffelul de cunună la mormînt.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra facului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 71/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informații la Direcțiune în Sibii, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Ar d la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-a noștri de toată încrederea.

Ospătăria la „Vaporul alb” (Bolovoni)

în Fehértemplom (Biserica-albă)

în colțul uliței principale, peste drum
de parcul orașenesc.

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoștința a on. public romnesc din loc și din provincie, că cumpînd ospătăria răposatului Panta Țăranu din Biserica-albă, aflătoare în colțul uliței principale peste drum de parcul orașenesc, pe care aranndu-o conform cerințelor on. pujiic, cu ziua de 1 Noembrie a. c. st. n. voi lua eu conducerea acestei ospătării.

Atrag atențiunea on. public asupra ospătăriei mele unde servesc vinuri bune și curate, zilnic bere proaspătă și toffelul de beuturi bune precum și mîncări calde și reci.

Pentru on. public din provincie seresc cu o dăi curate și ieftine, grajd pentru vite și șopron pentru trăsuri.

Prețuri moderate. Serviciu conștientios.

Recomandîndu-mă în atnțiunea on. public romnesc, rog binevoitorul sprijin.

Cu stimă

IOSIF SAVA

ospătar.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrînă)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de lillie americană à Cor. 1.-

Pudră de lillie americană, albă, roză și crème „ ” 1.20

Săpun de lillie americană „ ” -.70

Picături pentru dinți „ ” 1.-

Picături chineze pentru dinți „ ” 70.-

Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch, Litru à 20 fil.

Bomboane pentru tusa à 20-60 „

Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză à Cor. 1-1.50

„ ” „ ” pentru reumă à Cor. 1.-

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriști dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se căștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheituaială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă” a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.